

INGEZONDEN.

De heer Klinkhamer en de spraakleeraren.

Op blz. 191 van afl. 3 v. h. tijdschr. v. Tandheelk. leest men, dat de tandarts, de heer Klinkhamer, op een vergadering van zijn vereeniging, sprekende over obturatoren, gezegd heeft:

„Er zijn spraakleeraren, die zich verbeelden, dat zij alleen door het geven van spraaklessen, iemand, die een obturator noodig heeft, kunnen helpen.”

Het komt mij wenschelijk voor, de leden uwer vereeniging er op te wijzen, dat een dergelijke wijsheid van een ernstig en betrouwbaar tandarts, niet door den beugel kan.

Welken dunk moeten de tandartsen na deze witz, van de spraakleeraren krijgen?

Dezelfde dunk, die de spraakleeraren zouden krijgen van de tandartsen, door mij betrokken in een analoge witz, luidende: „Er zijn tandartsen, die water toereiken in een glas zonder bodem.” Ik tap zulke moppen niet, omdat u terecht de logica op minder aangename wijze zou qualificeeren.

Met welk doel de spr. dezen geringen dunk lanceert, begrijp ik te minder, als hij er op laat volgen, dat een (*mij onbekend*) Haagsch spraakleeraar, die blijkbaar door te veel reclame (?) den heer Kl. mishaaft, de lijders aan een spleet in het zachte gehemelte *toch* naar een tandarts om een obturator zendt, zoodat de heer Kl. zijn eerste mededeeling te niet doet.

Als sisser aan het eind van zijn vuurwerk deelt spr. heel collegiaal mee, dat de dan door zijn collega vervaardigde obturator over het algemeen zeer gebrekkig is.

De heer Kl. mag zich blijkbaar zoo iets onweersproken in zijn vereeniging veroorloven.

Fraai vind ik het niet.

En als de spr. zijn hoorders daarna wijsmaakt, dat er een paar *weken* wordt geoefend, waarna de lijder (zonder controle?) thuis verder moet oefenen, dan krijg ik zoo het gevoel, alsof de spr. maar wat zegt, om zijn gehoor aangenaam te zijn.

Liever wil ik daar tegenover stellen, dat Prof. Gutzmann, op grond van objectieve waarnemingen aanraadt bij gevallen, waarin soms een enkele maal een obturator mocht noodig zijn, als noodzakelijk kwaad na verwaarloozing, een „provisorischen obturator aan te leggen, omdat de verschillende afmetingen tijdens en door de spreekoefeningen zich kunnen wijzigen en dat men dan aan het einde der spreeklessen een afdoenden obturator kan laten maken.

In de 25 jaar, dat ik spreekles geef, heb ik 1 of 2 keer iemand om een obturator naar een techniker of tandarts gezonden, omdat ik, en het zou mij niet verwonderen wanneer meerdere der enkele spraakleeraren, die ons land telt, het met mij eens zijn, ze jn de eerste plaats naar een chirurg van het gemeentelijk ziekenhuis zend, tegenstander als ik ben, van alles, wat naar een obturator zweemt. Ik begrijp dan ook niet, waarom de heer Kl. gemeend heeft zijn collega's op zoo'n twijfelachtig verhaal te moeten onthalen en hoop, dat zij, na deze kleine rectificatie een beteren dunk van den Nederlandschen spraakleeraar zullen erlangen.

Hoogachtend,

De Gemeente-Spraakleeraar,

L. VAN LIER.

Antwoord aan den heer van Lier.

Ik ga het eerste deel stilzwijgend voorbij als zijnde niet zakelijk-wetenschappelijk, en meen in verband met het tweede deel het navolgende te moeten opmerken.

Volgens den heer van Lier beweert Prof. Gutzmann, dat bij gevallen, waarin soms een enkele maal een obturator noodig mocht zijn, als noodzakelijk kwaad na verwaarloozing, het wenschelijk is een provisorischen obturator aan te leggen, omdat de verschillende afmetingen tijdens en door de spraak-oefeningen zich kunnen wijzigen, en dat men aan het einde der spraaklessen een afdoenden obturator kan laten maken.

Deze Prof. acht dus ook in *sommige gevallen* een obturator noodzakelijk, en beveelt een provisorischen aan, waarmede hij niet zegt, dat deze maar een: zoo-zoo-la-la obturator behoeft te zijn.

Er is ook naar mijne meening niets tegen een voorloopigen obturator, maar deze zal in geen enkel opzicht van den blijvenden mogen verschillen, voorzover het betreft de nauwkeurige afsluiting en andere eigenschappen, die men aan een goeden obturator dient te stellen. De redenen, waarom behoeft ik hier toch zeker niet duidelijk te maken.

De heer van Lier verklaart zich tegenstander *van alles, dat naar een obturator zweemt*, vandaar dat hij begint met den chirurg in den arm te nemen; eerst dan als hem blijkt, dat het geval niet voor operatie geschikt is, moet hij wel bij den duivel te biecht en zoekt dan iemand, die hem aan een willekeurigen afsluiter helpen kan.

De collega's zullen zich herinneren, dat het geval, dat ik demonstreerde, en waarover ik voornamelijk mijne gedachten liet gaan, een keel-obturator (rachen-obturator) betrof; een geval, dat voor operatie niet in aanmerking kwam, en waarbij men met Staphyloraphie de patiënt zeker geen dienst zou hebben bewezen.

Voor zulke gevallen maakte ik mijne opmerkingen; hier be-reikt een spraakleeraar zoo goed als niets zonder obturator,

maar dit weet het publiek niet, dat aangelokt door advertenties, van verre komt in de hoop alleen door spraaklessen te worden genezen.

Als de huisarts den patiënt eerst had onderzocht en verwezen naar den chirurg, of zoo noodig naar den tandarts voor een obturator, dan zou daarna de spraakleeraar zijne diensten kunnen bewijzen, en zou de patiënt het beste worden geholpen.

Nu echter ziet men maar al te dikwijls het omgekeerde; de patiënt gaat, aangetrokken door een advertentie naar een spraakleeraar, die hem verwijst naar een chirurg, en als deze geen hulp kan bieden, probeert de leeraar het met een obturator van een techniker; op deze wijze wordt de patiënt voor het prothetisch deel van de behandeling aan ondeskundigen op dit gebied overgegeven.

De heer van Lier zond mij eens een patiënt, nadat hij eerst getracht had zich van de hulp van mijn techniker te verzekeren. Toen ik deze patiënt een obturator wilde vervaardigen, zooals ik op de vergadering demonstreerde, achtte de heer van Lier een gouden niet noodig, want met rubber ging het ook wel.

Aangezien het hier niet gaat om het materiaal, maar om de voordeelen van den obturator in verband met de betere resultaten, die ermede te bereiken zijn, en waarvoor de patiënt gaarne wat meer geld over heeft, zal ieder collega kunnen begripen welke waarde ik hecht en te hechten is aan de behandeling van een spraakgebrekkige, (die een obturator noodzakelijk behoeft), door een leeraar, die zich tegenstander verklaart van alles, dat naar een obturator zweemt.

J. M. KLINKHAMER.

Rotterdam, 23 Mei 1922.

Geachte Redactie!

U zult ons ten zeerste verplichten onderstaand ingezonden stuk in uw blad op te nemen en bij plaatsing ons een exemplaar van uw blad ten behoeve van ons archief te doen toekomen.

Bij voorbaat beleefden dank.

Nogmaals: WEENEN.

Ja lezer, nogmaals Weenen, trots al zoo dikwijls een beroep op Uw beurs werd gedaan voor hen die kommer en gebrek lijden in de eens zoo bloeiende hoofdstad van de vermoedelijk wel voor altijd tot het verleden behorende dubbel-Monarchie. Trots ook in den laatsten tijd de zoo beroemde en invloedrijke Nansen Europa door-trok en Uw gaven vroeg vóór de hongerlijdenden in de Russische steppen. Want er is daar ginds in Weenen een categorie van menschen, waarvoor in verhouding tot al die anderen tot nu toe nog niets of heel weinig werd gedaan. Daarmede bedoelen wij al diegenen, die door zuiver intellectueelen arbeid vóór den oorlog hun brood verdienden: doctoren, advokaten, onderwijzers, leeraren enz. enz. Zij of hun nagelaten betrekkingen leven nog steeds iederen dag opnieuw in de bitterste armoede. En het is om te trachten het leed van deze menschen wat te lenigen, dat het Beens' Comité voor Noodlijgend Weenen te Rotterdam het initiatief deed nemen een verloting te organiseeren, waarvan de netto-opbrengst geheel zal besteed worden voor het hierboven omschreven doel. Dit Comité bestaat uit de Heeren Ch. F. Stokvis, C. Klootwijk, J. Moret, Dr. J. Sanders en H. P. Beens.

Natuurlijk werd de Koninklijke bewilliging op deze verloting gevraagd en het Comité mocht het genoegen smaken ze ook te verkrijgen. De trekkingen geschieden onder leiding van den notaris P. L. W. H. Verlinden te Rotterdam, de eerste direct nadat de eerste serie geheel geplaatst is. Zoo'n serie — er zijn er twee — bestaat uit 12500 loten, welke loten f 5.— per stuk kosten, terwijl er 500 bijzonder mooie prijzen beschikbaar zijn, waaronder niet minder dan 24 ameublementen, om niet te spreken van talrijke andere mooie prijzen als phonola's, cassettes met \pm 250 stuks tafelzilver, clubfauteuils, een aantal waardevolle origineele schilderijen enz. enz. Wanneer men dus een lot neemt steunt men niet alleen het goede doel, doch heeft boven-

dien een zeer belangrijke winstkans op een prijs, die in waarde vele en vele malen het bedrag waarvoor men het lot heeft gekocht, overtreft.

Wij wekken daarom iedereen op en in het bijzonder zij, die in ons land hun brood verdienen met intellectueelen arbeid, een of meer loten te koopen. Zij zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van het Comité, Coolsingel 49, Rotterdam, waar ook de prijzen te bezichtigen zijn of bij den ondergeteekende, na ontvangst van postwissel ad f 5.25 (f 5.— + f 0.25 portkosten). De loten worden dan per aangeeteekenden brief gezonden.

Maar bovendien doen wij een beroep op hen, die sympathie gevoelen voor ons streven om zich met ons in verbinding te stellen ten einde plaatselijke sub-Comité's te vormen om op deze wijze beter dan wij dit uit een centraal punt kunnen doen, plaatselijk de loten te verkoopen. Zulke sub-Comité's zullen wij gaarne alle gewenschte propaganda-materiaal toezenden.

Waar de leden van het Comité en uitvoerend Comité geheel belangeloos en met groote opofferingen van tijd en moeite trachten de noodlijdende intellectueelen in Weenen op deze wijze te helpen, daar vertrouwen zij, dat het beroep, dat zij bij deze doen op het Nederlandsche volk en in het bijzonder op het intellectueele deel daarvan, niet te vergeefs zal zijn.

Voor Beens' Comité voor Noodlijdend Weenen,

A. G. BOUTEN,

Secretaris-Penningmeester van het Uitvoerend Comité,

Beukelsdijk 62 a, Rotterdam.

Volksvoorlichting en eene moeilijke keuze oftewel eene geschiedenis van „den Knop”.

Geachte Hoofdredacteur!

Ik wil U even mededeelen, dat ik een bezoek heb gebracht aan de tentoonstelling „de Mensch”, welke te Amsterdam gehouden wordt. Daar is veel moois te zien en ik kan ieder toeroepen: gaat dat zien. Men leert, hoe knap men overigens ook is, op

iedere tentoonstelling toch weer wat; vooral als docent heeft mij deze tentoonstelling uitermate bekoord, omdat ik steeds een voorliefde heb gehad om studenten als het maar eenigzins mogelijk is, de te behandelen onderwerpen duidelijk te maken door het vertoonen van modellen en vooral trekt het mij aan, als in een model beweging zit of er beweging in te brengen is. Wie herinnert zich niet de tandheelkundige film, waarbij eerst de leege kaak verschijnt, dan de tanden uit de kaak te voorschijn komen en de wortels langzaam aan de kroon groeien, kan iemand op duidelijker wijze een kind bijbrengen, hoe de eruptie en de groei van een tand geschiedt?

Welnu op deze tentoonstelling zijn modellen op tandheelkundig en mondheelkundig gebied te zien, die in beweging te brengen zijn en deze beweging wordt tot stand gebracht door den U welbekenden „druk op den knop”.

Er staat daar een kastje, waarvan het bovenste deel een soort poppenkast is, terwijl men in het onderste deel een twintigtal knoppen aantreft, bij iederen knop is een bepaalde maand aangegeven. Het verzoek luidt nu op de knoppen te drukken en dan springen in de poppenkast een paar tandjes te voorschijn. Kan men mooier voorstelling krijgen van het denteeren des menschen? Men ziet het geheele gebit ontstaan in normale occlusie en bij den druk op den laatsten knop verdwijnt in één slag het geheele gebit weer, om door den volgenden „drukker” opnieuw weer te ontstaan.

Aan dat „drukken op den knop” zit een psychologisch vraagstuk verbonden, waarop ik niet diep zal ingaan, alleen wil ik den volgenden gang van zaken even vermelden, dien men herhaaldelijk kan waarnemen: een mensch nadert het kastje met schuchteren blik, loopt er voorbij, keert weer op zijn (haar) schreden terug nogmaals naar het kastje, even voorzichtig maar goed het kastje opnemen, even kijken of er ook een ander mensch in de buurt staat, daarna eventjes den knop aaien (er gebeurt dan niets), daarna plotseling als of er ik weet niet wat voor groote misdaad verricht wordt, met een groote geheel ongecontroleerde kracht den knop neerdrücken en de tandjes

verschijnen, of als de kracht te ongecontroleerd is, is het model kapot. Het drukken op den tweeden en volgende knoppen gaat nu al meer en meer met minder schroom, terwijl ten slotte de laatste, de alles tot verdwijnen brengende knop met groote brutaliteit en met een blik vol wereldtarding naar beneden gedrukt wordt.

Hierna verwijdert zich „de mensch” en blijft nog een tijdje op eenigen afstand van het kastje ter waarneming en waardeering van „den anderen mensch” (onbewuste neiging tot het maken van psychologische studiën).

Nu ben ik zelf bij mijn bezoek aan deze tentoonstelling wel tientallen malen als het ware door een magneet getrokken naar de plaats van het boven beschreven kastje en ik heb vele tientallen malen op den knop gedrukt. Echter niet op den knop van dit kastje, want daarnaast staat nog een ander kastje met twee knoppen. In dat kastje vindt men boven elkaar geplaatst twee frontgedeelten van het gebit van hoektand tot hoektand, terwijl voor ieder gebit zuiver horizontaal een tandenborstel ligt, met de haren tegen de tanden gedrukt. Onder het kastje staat: „goed en verkeerd tandenborstelen, druk op den knop”. Wat gebeurt er nu als men aan dit bevel voldoet? Bij druk op den bovensten knop schuift de bovenste tandenborstel zuiver horizontaal heen en weer over het bovenste gebit, bij druk op den onderste knop schuift de onderste tandenborstel zuiver verticaal evenwijdig aan zich zelf heen en weer over het onderste gebit. Ik heb er vermeld van gestaan: het opschrift „goed en verkeerd tandenborstelen” lezen, deze twee bovenvermelde bewegingen teweeg brengen en aanschouwen, verwondert het U dan, dat het in mijne ooren begon te suizen, „entre ces deux mon coeur balance.”

Ziet, mijnheer de hoofdredacteur, daar wordt met dit kastje door één druk op den knop al ons werk vernietigd, dat wij gedaan hebben om het volk bij te brengen, wat goed tandenborstelen is. De Maatschappij van Tandheelkunde telt zoovele commissies, is er niet eene, die zich tot taak wil stellen, dit kastje of den vervaardiger van dergelijke kastjes te vernietigen en dit te doen met alle haar ten dienste staande middelen?

Of zijn de moderne inzichten over „tandenborstelen” zoo geworden, dat dit demonstratiemodel inderdaad in overeenstemming is met den huidige stand dezer wetenschap; indien dit het geval is, dan druk ik op „den laatsten knop” en laat dit artikel in stof verdwijnen.

J. A. W. VAN LOON.